

ÖVERSÅTARNA

Att långvarig makt korrumpierar är ett gammalt talesätt. Vanan att alltid bli åttlydd, omöjligheten av att bli ställd till ansvar, den säkra vissheten om att en majoritet av jägsägare alltid finns till hands för att applådera, allt sammantaget gör att självkritiken försvinner. Den största otjänst som det socialdemokratiska partiet i riksdagen gjort sina egna är att det i praktiken eliminerat konstitutionsutskottets granskning och aldrig tålt någon verklig kritik mot regeringen. När den makthavande har det så ställt, är det alldeles följdriktigt att han inte lyssnar på utomstående kritik och inte tar några hänsyn. Han klampar vidare och märker inte, eller bryr sig inte om att märka, vad han trampar på.

I vårt land kan vi sedan ett antal år samla exempel efter exempel på detta maktens förfall. Att hr Palme stiger ur en bil och "tar ansvaret inför befålet" för sina order till posterna kring en militär kolonn med den enda motiveringen att han är kommunikationsminister är kanske en omdömeslöshet, som man kunnat vänta av honom. Men just motiveringen visade att han anser sig själv, även i

privatlivet, förmer än andra. Att fru Odhnoff i ett uppmärksammat utlänningsärende gör tidningsuttalanden som praktiskt taget utlovar att en ansökan skall bifallas, mot gällande lag och mot ett tidigare regeringsbeslut, beror väl på hennes grova okunnighet om administration. Att ett statsråd inte i förväg skall desavouera en underordnad myndighet eller uttala sig i ett ärende, som väntas komma inför regeringen, är så självklart, att bara taktlöshet och dålig disciplin i förening skulle kunna tillåta sig ett sådant övertramp. Men kanske har hon lärt sig, om ingenting annat, att hon sitter vid makten. Inrikesminister Rune Johansson, vars tidigare beslut blev upphävt, för att fru Odhnoff inte skulle framstå i alltför egendomlig dager, sitter också vid makten, och tycks sitta kvar.

Översåten framför andra är som bekant hr Sträng. Av de många skattelagar, varmed han begåvat oss, finns en som säger, att en 25-procentig avgift skall läggas på sådana byggnadsföretag, som hr Sträng funnit onödiga. Bland dessa är, naturligtvis, kyrkor. När oppositionen reagerade i riksdagen, meddelades att lagen skulle kom-

ma att tillämpas generöst, men då känner man inte hr Sträng. När en myndighet under illa beslöjat hot tvingat Stockholms katoliker, som ju inte är så många, att lämna en kyrka till rivning och de lyckats samla pengar till en ny, omöjliggjordes bygget av hr Strängs vägran att lämna dispens. Kanske hade han några skäl, men när den katolske biskopen i Stockholm begärde företräde för att få tala i ärendet, vägrade hr Sträng att ta emot honom. Han har makten, och biskopen företräder ju dessutom bara en liten grupp, som till på köpet är religiös.

Exemplen på denna mentalitet kan mångfaldigas. Ett strålande sådant var när hr Mehr inte lyckades fatta, att han i demokratisk ordning blivit förflyttad från befattningen som finansborgarråd i Stockholm. Att demokrati gäller för alla är tydligen det sista som översåten kan bringas att förstå.

Men det märkligaste uttalandet har kommit från den som minst haft anledning och rättighet att fälla det. Hr Erlander har ibland haft tydliga svårigheter att avgöra om han är Sveriges statsminister eller bara socialdemokratiska partiets. Han bestämde sig, när han för en tid sedan förklarade att oppositionen inte duger att regera. Han talade inte om majoritetsförhållandena, utan om människorna, som

under snart en generation hållits utanför makten. Han kan umgås med hrr Hedlund, Holmberg och Wedén i riksdagen, men bara uppfifrån. Hr Hedlund har han dock haft i sin regering, men nu sätter hr Erlander också honom i en klass under — fru Odhnoff.

Ett långvarigt maktinnehav trubbar av omdömesförmågan. Hr Erlanders svaghet som regeringschef är numera notorisk, hans regeringsmedlemmar drar åt alla håll. Till och med kan han inte föreställa sig att folk verkligen önskar en annan regering och att en sådan är möjlig. Han har förlorat kontakten med människorna, med verkligheten. Han lever i en värld av vi och de andra, av översåtar. Det är tänkvärt och lärorikt att konstatera, att hr Erlander inte bara förlorat sinnet för parlamentarismens spelregler, som hr Mehr gjorde, utan också i djupare mening för demokratiens innehåll. Enligt detta skulle vi ju i grunden vara lika, inte bara den dagen vi röstar, utan alla dagar.

Det är nu ungefär ett år kvar till avgörandet i september 1968. Generationer av svenskar kommer att påverkas av hur valet då utfaller. Det är ett egendomligt förhållande, att vi då får tillfälle också att räd- da svensk demokrati — inte från socialdemokraterna i Sverige utan från deras ledare.

JAG HAR KOMMIT HIT FÖR ATT
SÖKA TRÖST I DET FÖRFLUTNA!

Hr Erlander i Savolax